

ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ

Лекція

План

1. Поняття про закономірності та принципи виховання.
2. Загальна характеристика закономірностей та принципів виховання.
3. Принципи організації виховного процесу в національній школі.
4. Взаємозв'язок принципів цілісного педагогічного процесу.

ЗАКОН

філософська категорія, яка відображає
необхідне, істотне, стійке, повторюване,
загальне для даної галузі відношення між
явищами об'єктивної дійсності

Закономірності

Стійкі, суттєві зв'язки у виховному процесі, що повторюються і реалізація яких дозволить добиватися ефективних результатів у розвитку і формуванні особистості

Основні закономірності

- Характер виховання на всіх історичних етапах визначається об'єктивними потребами виробництва і вимогами суспільства
- Зміст і методи виховання підпорядковані меті виховання
- Існує нерозривна єдність навчання і виховання в цілісному педагогічному процесі

ОСНОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ

- Органічний зв'язок виховання із суспільними потребами і умовами виховання. Значні зміни в житті суспільства спричинюють зміни в його виховній системі.

ОСНОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ

- Виховання людини відбувається під впливом різноманітних чинників, найважливішим серед яких є виховний вплив та взаємодія людей, які оточують, насамперед батьків і педагогів.

ОСНОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ

- Залежність результатів виховання від глибини і повноти врахування національного менталітету дитини. З огляду на це виховний процес слід вибудовувати з використанням рідної мови, на національних звичаях, традиціях.

ОСНОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ

- Залежність результатів виховання від виховного впливу на внутрішній світ дитини. Виховний процес має постійно трансформувати зовнішні виховні впливи у внутрішні, духовні процеси особистості (її думки, погляди, переконання, ціннісні орієнтири, емоції, мотиви, установки).

ОСНОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ

- Визначальна роль спілкування і діяльності у вихованні особистості. Різноманітна діяльність є головним чинником єдності свідомості й поведінки кожного. Лише за таких умов можливий всебічний гармонійний розвиток особистості дитини.

Конкретні закономірності

- Виховання особистості проходить тільки в процесі залучення її в діяльність
- Виховання – це стимулювання активності особистості в організованій діяльності

Гра

Навчання

Праця

Стимул

Принципи виховання

Вихідні положення, які визначають вимоги до змісту, організації і методів виховного процесу

**Принцип:
цілеспрямованість
процесу виховання**

Принцип: комплексний підхід у вихованні

- ➡ Єдність мети і основних напрямів виховання
- ➡ Врахування багатофакторності у виховному процесі
- ➡ Охоплення виховним впливом всіх
- ➡ Єдність навчання і виховання
- ➡ Залучення всіх у різноманітні види діяльності
- ➡ Постійна перевірка і оцінка результативності виховних впливів

Зв'язок виховання з життям

реалізація
принципу

Залучення у такі життєві ситуації, які допомагають усвідомлювати свою причетність до звершень свого народу, збагачувати свій соціальний досвід, брати участь у створенні відносин, характерних для даного суспільства

Єдність свідомості і поведінки

Відповідність
поведінки
особистості
усвідомленим
нормам і правилам

Виховання в праці

Індивідуальна
праця

Коллективна
праця

Виховання в колективі і через колектив

- Людина – соціальна істота і розвиток людських задатків можливий лише в людському середовищі
- Виховання не може обмежитися лише одним вихователем
- Колектив – носій моральних цінностей

Поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю

Реалізація
принципу

Активна участь дитини у
різноманітних заходах

Повага до особистості в поєднанні з розумною вимогливістю до неї

**Психологічна
основа
принципу**

Характер відносин педагога з вихованцем викликає в нього внутрішні (емоційно-чуттєві) переживання, які безпосередньо відбиваються на його діяльності і розвитку

ОПОРА НА ПОЗИТИВНЕ В ОСОБИСТОСТІ

виховання передбачає опору вихователя на хороше в дитині, його довіру до здорових намірів і прагнень вихованця

Врахування вікових і індивідуальних особливостей

- Врахування етапів розвитку особистості (залучення в ті види діяльності, які притаманні даному віковому періоду)
- Врахування типу нервової системи; середовища, в якому виховується особистість

Систематичність і послідовність виховання

Узгодженість,
планомірність
педагогічних
впливів

Підпорядкованість

Мета

Зміст

Форми
і методи

Результат

ЄДНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИМОГ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ, СІМ'Ї, ГРОМАДСЬКОСТІ

«Співпраця з батьками».

Принципи національного виховання

- природовідповідність
- народність
- культуровідповідність
- демократизм
- гуманізм
- етнізація

Народна педагогіка про принципи виховання

Хто рано встає, тому Бог дає

(виховання в праці)

По літах – справи

(врахування вікових особливостей)

Що голова, то розум

(врахування індивідуальних особливостей)

Громада – то великий чоловік

(виховання в колективі)

Устами дитини істина говорить

(поєднання педагогічного керівництва
з ініціативою і самодіяльністю дітей)

Не кажи: “Гоп!”, поки не перескочиш

(єдність свідомості і поведінки)

У всякої пташки – свої замашки

(врахування індивідуальних особливостей)

**Коли не навчиш у пелюшках, то не
навчиш і в подушках**

(систематичність і послідовність)

Щоб лиха не знати, треба рано вставати

(виховання в праці)

Де багато няньок – дитя без ляльок

(єдність вимог)

Знає, де ложка, та не знає, де лопата

(комплексний характер)

КОДЕКС ПРАВИЛ

Педагог повинен:

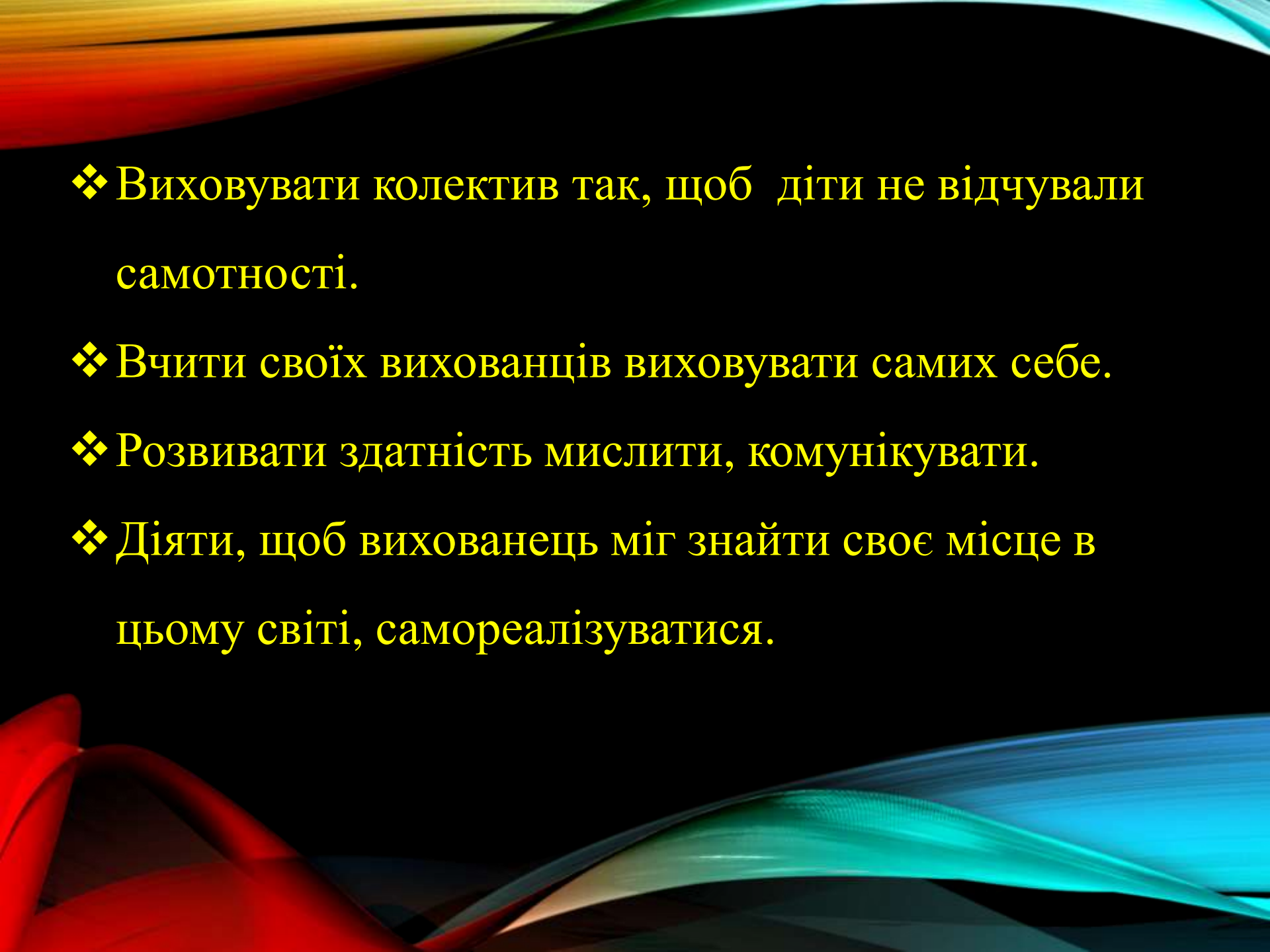
- ❖ Виховувати в дітей прагнення до самовдосконалення.
- ❖ Своїм особистим прикладом виховувати сумлінність, дисциплінованість.
- ❖ Сприяти розвитку здібностей вихованців.
- ❖ Настановленням та особистим прикладом виховувати повагу до принципів загальнолюдської моралі (правди, справедливості, відданості, патріотизму, гуманізму, працелюбності, стриманості, доброти та інших добродійностей); до батьків; жінки; культурно-національних, духовних, історичних цінностей України.

- ❖ Дбайливо ставитися до навколишнього середовища.
- ❖ Готувати дітей до свідомого життя в дусі взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, національними, релігійними групами.
- ❖ Дотримуватись педагогічної етики, моралі, поважати права дітей.
- ❖ Поважати особистість дитини, його гідність.
- ❖ Захищати дітей від будь-яких форм фізичного та психічного насилля.

- ❖ Об'єктивно ставитись до всіх дітей.
- ❖ Уважно обмірковувати рішення, що приймаються щодо дітей аби не допустити помилок.
- ❖ Бути вимогливими до дітей мати стійкий професійний авторитет.
- ❖ Бути впевненим у собі і правильності своєї поведінки.
- ❖ Виконувати дані дітям обіцянки.

- ❖ Бути тактовним у ставленні до інших людей.
- ❖ Поважати та розвивати традиції закладу освіти.
- ❖ Бути вдячним за допомогу.
- ❖ Бути вимогливим не лише до дітей, але й до себе.
- ❖ Постійно підвищувати свою педагогічну майстерність.
- ❖ Систематично знайомитись з педагогічними інноваціями та впроваджувати їх у життя.

- ❖ Бути доброзичливим до дітей, колег, інших людей.
- ❖ Пам'ятати, що нема і не може бути абстракційного вихованця.
- ❖ Сприяти розвитку пізнавального інтересу.
- ❖ Сприяти, щоб у дитини розвинулось захоплення навчанням та працею.
- ❖ Вчити дітей не боятися труднощів, а долати їх.

-
- ❖ Виховувати колектив так, щоб діти не відчували самотності.
 - ❖ Вчити своїх вихованців виховувати самих себе.
 - ❖ Розвивати здатність мислити, комунікувати.
 - ❖ Діяти, щоб вихованець міг знайти своє місце в цьому світі, самореалізуватися.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!